

Волков Володимир Петрович, д.т.н., професор, академік Академії економічних наук України, професор кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики Запорізького національного університету
e-mail: volkovvp49@gmail.com
Карбівничий Роман Олексійович, аспірант Запорізького національного університету
e-mail: carbon.classical@gmail.com

ДАННЫЕ ОБ АВТОРАХ

Горошкова Лидия Анатольевна, д.э.н., доцент, академик Академии экономических наук Украины, профессор кафедры предпринимательства, менеджмента организаций и логистики Запорожского национального университета

e-mail: goroshkova69@gmail.com

Волков Владимир Петрович, д.т.н., профессор, академик Академии экономических наук Украины, профессор кафедры предпринимательства, менеджмента организаций и логистики Запорожского национального университета

e-mail: volkovvp49@gmail.com

Карбівничий Роман Алексеевич, аспірант Запорожского национального университета

e-mail: carbon.classical@gmail.com

INFORMATION ABOUT AUTHORS

Horoshkova Lidiia, D. Sc. in Economics, Professor of the Chair of entrepreneurship, management of organizations and logistics, Zaporizhzhya National University

e-mail: goroshkova69@gmail.com

Volkov Vladimir, D. Sc. in Technical, Professor, Professor of the Chair of entrepreneurship, management of organizations and logistics, Zaporizhzhya National University

e-mail: volkovvp49@gmail.com

Karbivnychyi Roman, Postgraduate, Zaporizhzhya National University

e-mail: carbon.classical@gmail.com

УДК 330.341.1(477):339.9

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2018-38-97-104>

НЕОБХІДНІСТЬ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Леваєва Л.Ю.,
Кучеренко С.Ю.

Загальна мета дослідження: виявлення механізмів цільового управління процесами модернізації з боку держави за допомогою впровадження відповідних правил, процедур і стандартів діяльності суб'єктів модернізації.

Реалізація мети передбачає вирішення таких конкретних завдань: виконання аналізу і на його основі узагальнення стану проблеми модернізації в основних сферах українського суспільства в посткризовий період розвитку; систематизація основних характеристик активізації модернізаційних процесів у вітчизняній економіці; дослідження впливу зовнішніх факторів відкритої економіки України на процеси модернізації економіки.

Об'єктом дослідження є соціально-економічна сфера України.

Предметом дослідження виступають механізми і відносини, що сприяють здійсненню модернізації українського суспільства в посткризовий період економічного розвитку.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять аналітичний і системний підхід до вивчення об'єкта дослідження. Досягнення зазначеної основної мети і вирішення поставлених завдань здійснюється з використанням теоретичних і емпіричних методів наукового пізнання: історичного і логічного, статистичного, індукції і дедуції, порівняльного аналізу, абстрагування і агрегування, основних положень економічної науки в цілому.

Результати роботи. Визначено мету та результати модернізації економіки України, уточнено поняття «модернізація економіки», розглянуто основні тенденції та напрямки модернізації національної економіки.

Висновки. Успішна модернізація країни є запорукою динамічного та демократичного розвитку країни. Стратегічною метою розвитку економіки України є входження України до групи країн, де домінує інноваційний шлях розвитку. Забезпечення стійкого зростання економіки та рівня життя населення України вимагає реалізації соціально-економічних реформ, спрямованих на зміну економічних механізмів розвитку, системну модернізацію економіки країни.

Ключові слова: глобалізація, модернізація, основні етапи модернізації, типи модернізації, інноваційний розвиток.

НЕОБХОДИМОСТЬ МОДЕРНИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Леваева Л.Ю.,
Кучеренко С.Ю.

Общая цель исследования: выявление механизмов целевого управления процессами модернизации со стороны государства посредством внедрения соответствующих правил, процедур и стандартов деятельности субъектов модернизации.

Реализация цели предполагает решение следующих конкретных задач: выполнение анализа и на его основе обобщения состояния проблемы модернизации в основных сферах украинского общества в посткризисный период развития; систематизация основных характеристик активизации модернизационных процессов в отечественной экономике; исследование влияния внешних факторов открытой экономики Украины на процессы модернизации экономики.

Объектом исследования является социально-экономическая сфера Украины.

Предметом исследования выступают механизмы и отношения, способствующие осуществлению модернизации украинского общества в посткризисный период экономического развития.

Теоретико-методологическую основу исследования составляют аналитический и системный подход к изучению объекта исследования. Достижение указанной основной цели и решения поставленных задач осуществляется с использованием теоретических и эмпирических методов научного познания: исторического и логического, статистического, индукции и дедукции, сравнительного анализа, абстрагирования и агрегирования, основных положений экономической науки в целом.

Результаты работы. Определены цели и результаты модернизации экономики Украины, уточнено понятие «модернизация экономики», рассмотрены основные тенденции и направления модернизации национальной экономики.

Выводы. *Успешная модернизация страны является залогом динамичного и демократического развития страны. Стратегической целью развития экономики Украины является вхождение Украины в группу стран, где доминирует инновационный путь развития. Обеспечение устойчивого роста экономики и уровня жизни населения Украины требует реализации социально-экономических реформ, направленных на изменение экономических механизмов развития, системную модернизацию экономики страны.*

Ключевые слова: *глобализация, модернизация, основные этапы модернизации, типы модернизации, инновационное развитие.*

THE NECESSITY OF ECONOMIC MODERNIZATION OF UKRAINE UNDER CONDITIONS OF GLOBALIZATION

Levaieva L. Yu.,
Kucherenko S. Yu.

The general objective: identifying the mechanisms of managing by objectives processes of modernization on the part of the state using an implementation of certain rules, procedures and action standards for subjects of modernization.

Implementation of the objective implies solving the following tasks: performing analysis as a basis for synthesis of the problematic situation of modernization in the main areas of society in the period of post-crisis development; systemizing main characteristics of activation of processes of modernization in the domestic economy; studying influence of external factors of Ukraine's open economy on processes of modernization.

The object of the research is a socio-economic sphere of Ukraine.

The subject of the research includes mechanisms and relationships which facilitate the performing of modernization of Ukrainian society in the period of post-crisis economic development.

Theoretical and methodological basis of work is an analytical and systematic approach to the study of the object of research.

Methods of research. Theoretical and empirical methods of scientific knowledge: historical and logical, statistical, induction and deduction, comparative analysis, abstraction and aggregation of the main principles of economics.

Results of work. The purpose and consequences of the modernization of Ukraine's economy are defined, a concept of «modernization of economy» is refined, the basic trends and the directions modernization of the national economy are considered.

Conclusions. *The successful modernization of a country is the guaranty of its dynamic and democratic development. The strategic purpose of economic development of Ukraine is its joining in the group of developing countries.*

Key words: *globalization, modernization, the main stages of modernization, types of modernization, innovation development.*

Актуальність дослідження обумовлена тим, що країна протягом найближчих років повинна стати країною, благополуччя якої, забезпечуватиметься не сировинними ресурсами, а сучасною економікою заснованою на знаннях, інноваціях, високому інтелектуальному капіталі. Модернізація української економіки визначена головною економічною і політичною стратегією країни. Успішна реалізація цієї стратегії багато в

чому залежить від ефективності державного регулювання переходу до відновного зростання та подальшого розвитку вітчизняної економіки.

Аналіз останніх джерел. Більшість вчених визнають, що модернізація економіки в Україні не має певної спрямованості, невирішеним залишається питання обґрунтування етапів модернізаційної політики в Україні. Необхідність дослідження сучасного стану економіки спонукає вчених до розгляду окремих складових теорії модернізації та застосування її методологічного апарату для дослідження різних явищ суспільно-політичного процесу. У такому аспекті до проблеми модернізації звертаються: Алимов О. М., Амоша О. І., Бужимська К. О., Вардомський Л. Б., Вільчинський О. М., Гражевська Н. І., Єрмаханова С. А., Макарова І. В., Попова Е. В., Раєвнева О. В., Руженська Т. М., Філіпенко А. С. та інші дослідники.

Постановка проблеми. За 20 років незалежності Україна втратила величезну економічну спадщину, що дісталася їй від СРСР, сильно відставши в своєму розвитку і від західних сусідів, і від східних. Відновити виробництво хоча б до минулого рівня, здійснити потім «ривок», ліквідувати відставання, від цього залежить майбутнє країни та її народу. Тому надзвичайно гостро стоїть питання про модернізацію економіки, про створення дійсно сильної, життєздатної, сучасної економіки, здатної стати основою для вирішення наболілих соціальних проблем.

Виклад основного матеріалу. Економічний, соціально-політичний, культурний розвиток останньої чверті ХХ ст. відбувся під дедалі потужнішим впливом глобалізації. Її економічна складова пов'язана насамперед із джерелами, ресурсами, чинниками, формами господарської еволюції. Мова йде про рух інвестицій і технологій, робочої сили, інтелектуальних і фінансових ресурсів, розвиток менеджменту й маркетингу та ін. Глобалізація виявляється у зростанні міжнародної торгівлі й інвестицій, небаченій до цього диверсифікації світових фінансових ринків і ринків робочої сили, значному підвищенні ролі ТНК у світогосподарських процесах, загостренні глобальної конкуренції, появи систем глобального, стратегічного менеджменту.

Глобалізація стає постійно діючим чинником і внутрішнього, і міжнародного економічного життя, вона знаменує завершення першого, початкового етапу формування економічної єдності світу, його господарської цілісності за всієї розмаїтості та гетерогенності складових і підсистем світового господарства.

Розгортання процесу глобалізації вирізняється суперечливим впливом на національні економіки та на весь перебіг сучасного світового господарського розвитку.

З одного боку, глобалізація небачено розширює можливості окремих країн щодо використання й оптимальної комбінації різноманітних ресурсів, їх більш глибокої і всебічної участі в системі міжнародного поділу праці, з іншого боку глобальні процеси значно загострюють конкурентну боротьбу, формують ґрунт для маніпулювання величезними фінансовими й інвестиційними коштами, що становить реальну загрозу для країн із низькими і середніми доходами [1].

Для України, яка пережила глибоку системну кризу та інтегрується в світовий ринок з ослабленим економічним потенціалом, цей процес пов'язаний з низкою негативних обставин, які можуть спричинити втрату країною економічної та політичної незалежності. Виходом з цієї ситуації є якісна і органічна модернізація економіки, соціальної сфери та інституційного середовища, яка неможлива без розробки та проведення певної політики спільними зусиллями держави, наукової та підприємницької еліти [2].

Необхідність модернізації економіки як окремих регіонів, так і країни в цілому широко обговорюється серед вітчизняних науковців, тому існують різні точки зору щодо сутності самого поняття «модернізації». Сучасна концепція даного поняття виникла ще в середині ХХ століття – у часи розпаду європейських колоніальних імперій та становлення незалежних держав в Азії, Африці та Латинській Америці.

Терміном «модернізація» було позначено соціальні, економічні, політичні, екологічні, демографічні та психологічні зміни, які переживали суспільства традиційного типу в процесі їхнього «осучаснення» [3].

Під модернізацією економіки ми розуміємо вид економічної діяльності, тобто комплекс заходів, спрямованих на подолання економічного відставання України від деяких розвинених країн Заходу шляхом удосконалення економіки, що відповідають сучасним вимогам.

Дане визначення модернізації носить загальний характер. У літературі можна зустріти більш конкретні і спеціальні дефініції. Наприклад, І. В. Макарова пропонує свій погляд на сутність модернізації економіки. Модернізація економіки характеризується як процес формування сучасної моделі економіки на основі інноваційних перетворень, орієнтований на якісні зміни в суспільстві, відповідні новій системі інтересів, цінностей і пріоритетів [4]. У цьому визначенні слід особливо виділити ряд характерних ознак модернізації: 1) це процес формування (вид економічної діяльності) сучасної моделі економіки; 2) зазначений процес тісно пов'язаний, головним чином, з інноваційними перетвореннями (механізмом модернізації); 3) сутністю модернізації економіки є якісні зміни в суспільстві, що відповідає новій системі інтересів, цінностей і пріоритетів.

Інше визначення модернізації економіки міститься в наукових працях тих учених, які розглядають будь-яку модернізацію в якості проекту, а не процесу. І це зрозуміло, оскільки тут присутній абсолютно інший методологічний підхід до визначення модернізації економіки.

Будучи видом економічної діяльності (комплексом заходів), модернізація економіки переслідує різного роду мети. Головна мета модернізації – це формування сучасної моделі економіки. Однак поряд з цією основною (стратегічною) метою модернізація економіки має три додаткових (поточних) напрямки:

- 1) технічне оновлення застарілої матеріальної бази виробництва;
- 2) перебудова структури економіки, тобто скорочення частки сировинних галузей;

3) збільшення питомої ваги в економіці тих галузей, які є каталізатором економічного розвитку (наукоємні, високотехнологічні галузі формування інноваційної моделі розвитку) [5].

У контексті проблеми, що досліджується, важливо взяти до уваги, що з часу свого започаткування поняття «модернізація» еволюціонувало, пройшовши такі основні етапи:

- 50–60-ті рр. ХХ ст. – еталоном для модернізації інших країн визнавалися найбільш розвинені – західні (протиставлення «традиційного» суспільства «сучасному» як абсолютних протилежностей; визначення модернізації як процесу лінійного висхідного розвитку, пов'язаного із зламом, витіснення традицій сучасністю; ототожнення модернізації з вестернізацією, копіювання західних стандартів організації суспільного життя; трактування процесу переходу як складних, системних, всеохоплюючих, поетапних, незворотних та прогресивних революційних змін) [6];

- 70–80-ті рр. ХХ ст. – відзначалися критикою та переоцінкою ідей першого етапу – акцент робився на науково-технічну революцію; усвідомлення того, що модернізація традиційного суспільства може відбуватися в межах національної традиції і не повинна неминуче й у всіх випадках супроводжуватися її зламом; концепції модернізації були визнані альтернативою комуністичним теоріям трансформації. За С. Гантінгтоном, головною проблемою модернізації цього періоду є конфлікт між змобілізованістю населення, його прирученістю до політичного життя та наявними інститутами, структурами і механізмами артикулювання й агрегування його інтересів [7].

- з другої половини 80-х рр. ХХ ст. (відродження теорій модернізації на основі заперечення ліберально-раціоналістичного універсалізму або «віри в особливий шлях» розвитку кожної країни, обґрунтування необхідності їхнього синтезу; відоміна парадигми модернізації на основі розвитку теорії неомодернізації, посмодернізації, екологічної модернізації тощо) [8].

Модернізація, як процес удосконалення існуючих систем, методів, процедур та технологій для підвищення їх ефективності та надійності, є одним із важливих напрямків підвищення техніко-економічних показників, посилення інтенсивного розвитку та зростання ефективності виробництва. Цим самим вона сприяє покращенню добробуту населення. В глобальному світі актуальність модернізації економіки додатково підкреслюється необхідністю конкурувати з міжнародними суб'єктами [9].

Вирізняють два *типи* модернізації [10, с. 76]:

1) **адаптивна (імітаційна)** – здійснюється шляхом впровадження позичених нововведень, що пов'язано з витратами на придбання авторських прав, патентів, ліцензій, обладнання і т. п. – тобто, з виплатою інноваційної ренти. Визначає *наздоганяючий* тип розвитку. Включає підтипи:

а) *регульована* – в рамках обраної стратегії розвитку країни;

б) *стихийно-корпоративна* – в інтересах національних чи закордонних корпорацій (що далеко не завжди співпадають з інтересами національними), ускладнює координацію процесу;

2) **креативна** – здійснюється на основі власних інновацій: розроблені в країні технологічні та інституційні нововведення отримують визнання і починають розповсюджуватись по світу, забезпечуючи країні рентний дохід. Визначає *випереджаючий* тип розвитку.

В сучасних умовах невід'ємним елементом модернізації економіки є інноваційний розвиток. Варто зазначити, що така важлива для суспільства складова функціонування національної економіки як інноваційно-інвестиційна активність повинна стимулюватися державою. Саме в останній закладений найбільший потенціал рушія прогресу людства.

Існують два напрями державного регулювання інвестиційних, модернізаційних та інноваційних процесів, яких повинні дотримуватися вітчизняні виконавчі структури:

– створення сприятливого середовища (через податкову, бюджетну, амортизаційну, грошово-кредитну політику, систему пільг, санкцій тощо) для їх поживлення в національній економіці з боку господарських суб'єктів;

– безпосереднє фінансування та реалізація інноваційних проектів державою (в тому числі створення державних інноваційних структур).

Держава в ролі регулятора економіки має розуміти куди вона прагне, тому вона має ставити перед собою цілі, орієнтири та пріоритети. В СРСР це проявлялося в директивних планах. В сучасних умовах це має відбуватися за допомогою реалізації комплексу стратегій, прогнозування та індикативного планування, розроблених науково-діловими колами. Це не перешкоджатиме самостійності та гнучкості, але водночас консолідує розвиток економіки в єдиний стратегічний напрямок.

Зараз відбувається процес заміщення п'ятого технологічного укладу шостим, що створює для країн, які розвиваються, передумови для технологічного прориву. Випереджаюче освоєння ключового фактора і формування ядра нового технологічного укладу надає нам можливість випередити розвинені країни в структурній перебудові та модернізації економіки, набути бажаної конкурентоспроможності, отримувати інтелектуальну ренту в глобальному масштабі та вивести державу в групу передових. Однак, для цього економіка України потребує проведення системних реформ, зорієнтованих «на випередження». Останнє є можливим лише за наявності розробленої чіткої стратегії розвитку країни, пріоритетом якої є інвестиції в інновації (інвестиції в людину, науку, техніку і технології).

Карл Маркс свого часу писав, що в майбутньому працівники мають оволодіти засобами виробництва. Від образу могутнього комуністичного суспільства лишилися руїни, однак на переломі тисячоліть капіталізм і справді віддав робочому класу найцінніший фактор виробництва – знання. Хоча вищесказаний факт не заважає

власникам капіталу інтенсивно використовувати своїх працівників з метою збагачення, але очевидним залишається те, що зростання продуктивності у світі дедалі більше залежатиме від нагромадження людського капіталу та проявлятиметься у підвищенні вкладу економіки знань в економічне зростання. Саме в людині криються безмежні потенційні можливості суспільства і саме на її розвиток повинні спрямовуватися консолідовані зусилля держави та суспільства в цілому. Людина-творець – джерело інноваційного розвитку суспільства, яке для того, щоб воно не висохло, також потребує постійного інвестиційного впливання [9].

Перед Україною стоїть задача здійснити високотехнологічну модернізацію всіх галузей національної економіки, перейти до інноваційної моделі розвитку.

У даний час можна виділити три головні типи моделей науково-інноваційного розвитку промислово розвинених країн:

1) країни, орієнтовані на лідерство в науці, реалізацію великомасштабних цільових проектів, що охоплюють усі стадії науково-виробничого циклу, як правило, зі значною часткою науково-інноваційного потенціалу в оборонному секторі (США, Англія, Франція);

2) країни, орієнтовані на поширення нововведень, створення сприятливого інноваційного середовища, раціоналізацію всієї структури економіки (Німеччина, Швеція, Швейцарія);

3) країни, що стимулюють нововведення шляхом розвитку інноваційної інфраструктури, забезпечення сприйнятливості до досягнень світового науково-технічного прогресу, координації дій різних секторів в області науки і техніки.

Популярність інноваційної моделі розвитку як на макро-, так і на мікрорівні обґрунтована дуже значним впливом науково-технічного прогресу й особливостей інформаційного етапу постіндустріального суспільства на функціонування соціально-економічних систем за умови істотного обмеження ресурсів [11, с. 136-137].

Досі не сформовано цілісний економічний механізм, який об'єднав би владу, освіту, інфраструктуру, фундаментальну та прикладну науку, малий і великий бізнес у єдину систему взаємодій. Основні елементи інноваційної системи розбалансовані та функціонують окремо одним від одного. Протягом останніх років значно послабшали зв'язки між сектором досліджень і промисловістю, здебільшого вони мають формальний несистематичний характер, оскільки вітчизняні виробники ще не розглядають проведення досліджень і розробок як неодмінний фактор досягнення конкурентоспроможності в ринкових умовах господарювання.

Наявна ситуація, перш за все, потребує інституціонального забезпечення процесів модернізації вітчизняної економіки для поступового переходу до стадії імітації зарубіжних нововведень, а в майбутньому – до стадії розвитку, заснованої на власних інноваціях. У цих умовах необхідне формування такої інноваційної політики, яка б застосовувала *змішані механізми реалізації інноваційної політики*, призначені для поточної стадії розвитку й переходу до нової. Спираючись на досвід ЄС, такими механізмами в національних умовах можуть бути:

1. *Механізми планування і прогнозування*, у тому числі *нові технології прогнозування* тенденцій розвитку ринків, технологій та інновацій для розробки перспективної інноваційної політики, орієнтованої на майбутні потреби виробників і споживачів.

2. *Механізми координації і контролю за інноваційною діяльністю*, які потребують суттєвого вдосконалення.

3. *Законодавчі та нормативно-правові механізми* управління інноваціями.

4. *Фінансово-бюджетні механізми* управління інноваціями, у тому числі пряма фінансова підтримка, яка включає *бюджетний і програмно-цільовий підхід* до фінансування досліджень і розробок.

5. *Інвестиційні (венчурні) та мотиваційні механізми* управління інноваційним розвитком, які передбачають розвиток фондів державного венчурного капіталу та венчурного бізнесу, кредитування, податкового стимулювання і страхування інноваційних проектів.

6. *Механізм державно-приватного партнерства* у сфері інновацій, який потрібно застосовувати, насамперед, для продукування проривних технологій, розвитку інноваційної інфраструктури, фінансування стадій інноваційного ланцюжка «освіта – наука – технології – промисловість».

7. *Механізм взаємодії бізнесу, науки і влади*, необхідний для підтримки та підвищення ефективності процесу передачі знань між державними науково-дослідними установами та бізнесом (промисловістю) за активної участі держави. Такий механізм передбачає формування й розвиток розгалуженої мережі *інституційних утворень*: наукових, технологічних та індустріальних парків, центрів трансферу технологій, бізнес інкубаторів, технологічних та інноваційних платформ.

8. *Кластерний механізм організації інноваційної діяльності*. На рівні ЄС формування кластерів світового рівня визначено одним із першочергових завдань, яке задекларовано у програмі розвитку підприємництва та інновацій (*Entrepreneurship and Innovation Program*).

9. *Механізми захисту прав* інтелектуальної власності.

10. *Механізми кадрового забезпечення* інноваційного розвитку.

11. *Механізми інформаційного забезпечення* інноваційної діяльності.

Удосконалення чинних і впровадження нових механізмів управління інноваційним розвитком на всіх рівнях економічної системи дасть змогу сформувати збалансовану, системну, послідовну, адекватну сучасним вимогам державну політику у сфері інновацій, яка сприятиме підвищенню конкурентоспроможності та добробуту населення регіонів і країни в цілому [12].

Як свідчить європейський досвід, для надання країні можливості розвитку необхідно створити *інноваційну систему*, призначення якої – *не просто генерувати інновації, а робити їх дієвими, такими, що*

працюють в економіці. Розбудову «єдиної науково-освітньої й інноваційної системи та забезпечення її випереджального розвитку» визначено Президентом України як обов'язкову умову успішної реалізації проекту модернізації країни [13].

Ключовим елементом модернізації є лібералізація економіки, а не соціально-економічний популізм. Це процес болючий, але необхідний.

Держава, що не має практично ніяких ресурсів, вимушена імпортувати їх у сусідів, зуміло стати одним з лідерів за рівнем матеріального благополуччя громадян і абсолютним лідером за легкістю ведення бізнесу. Сінгапурський секрет насправді простий – лібералізація економіки, залучення іноземних інвестицій і самодисципліна народу. Але першочергове завдання, успішно вирішена в Сінгапурі, – це створення чесного і ефективного уряду. Щоб створити чесний уряд, треба підпорядкувати його влади закону (забезпечити принцип рівності всіх перед законом та верховенства права) і подолати корупцію. Практика багатьох країн показує, що боротьба з корупцією (тобто зловживанням службовим становищем, хабарництвом) повинна здійснюватися в двох напрямках: посиленням санкцій і можливих покарань за злочин (чиновників), переглядом офіційної зарплати чиновників, суддів та керівників.

Ще один стратегічний пріоритет – створення сприятливого інвестиційного клімату. Ми повинні виграти «капіталістичне змагання» серед усіх країн регіону, залучаючи зарубіжні інвестиції, а не втягувати нащадків в «боргову яму». Є цілий ряд успішно впроваджених в інших країнах норм, які сприяють зростанню економіки. Наприклад, це і диференційоване оподаткування (але не примітивна «прогресивна шкала», що відводить економіку в «тіньовий сектор»), і «податкові канікули» (звільнення від податків або введення мінімальних ставок на певний строк, якщо, наприклад, підприємство виготовляє інноваційну продукцію, що не має аналогів на ринку). Крім того, це і спрощення процедури відкриття фірм (звільнення підприємців від бюрократичного тягара). Є безліч варіантів, але їх вибір – це питання політичної волі [14].

В цілому стратегічною метою розвитку економіки України є входження України до групи країн, де домінує інноваційний шлях розвитку. Вихідними умовами формування ефективної економічної системи, здатної до прискореного розвитку, та відповідно сприятливого ділового клімату є остаточне утвердження прав приватної власності (перш за все, на землю та нерухомість) та забезпечення їх захисту, створення рівних умов конкуренції, розвиток стійких та ефективних фінансових інститутів та інститутів, що здійснюють адміністрування. Прискорення темпів інноваційної діяльності та підвищення її ефективності мають характеризуватися, передусім: активізацією структурної перебудови економіки і відповідного удосконалення її матеріально-технічної бази з метою досягнення її сприйнятливості до науково-технічних новин; більш досконалим і глибоким обґрунтуванням соціально-економічної доцільності, можливостей впровадження науково-технічних розробок на стадії їх планування з врахуванням рівня пріоритетності і престижності на ринках; підвищенням рівня фінансування науково-технічних розробок та розширенням масштабів залучення позабюджетних коштів, особливо для інноваційної діяльності.

Забезпечення стабільних темпів розвитку економіки України в середньо- та довгостроковій перспективі потребують вирішення фундаментальних проблем: прискореного інвестування реального сектора економіки завдяки реалізації державних заходів щодо запровадження ефективних механізмів залучення коштів населення, доходів від приватизації та створення сприятливих умов для внутрішніх та прямих іноземних інвестицій; реалізації з боку держави ефективних інституційних перетворень у напрямку реформування інститутів власності, створення ринкової інфраструктури, розвитку корпоративного руху та державно-приватного партнерства, підвищення ефективності виробництва та обміну, реалізації програми енергозбереження; проведення жорсткої бюджетної політики шляхом зміцнення бюджетної дисципліни, підвищення контролю за видатками, скорочення пільгового оподаткування при зменшенні податкового тягара для виробників, запровадження конкурсної системи державних закупівель; використання ефективних інструментів грошово-кредитної політики щодо забезпечення необхідної збалансованості монетарних і макроекономічних показників [15].

Висновок. Успішна модернізація країни є запорукою динамічного та демократичного розвитку країни. Такий розвиток приведе до скорочення відставання України від розвинутих країн світу та закладе основу для оновлення в майбутньому. Україна потребує радикального підвищення ефективності національного виробництва що є запорукою стабільного соціально-економічного розвитку суспільства в довгостроковій перспективі та забезпечить якісне поліпшення стандартів життя суспільства. Реформи мають бути спрямовані на те, щоб запровадити найбільш ефективну систему управління соціально-економічними процесами в країні поєднуючи економічну ефективність, ресурсну збалансованість та екобезпеку.

Пропонуємо основні етапи модернізаційної політики в Україні на найближчі роки, виявлені в результаті проведеного дослідження:

- Удосконалення механізмів державного програмно-цільового планування економіки, включаючи створення нової правової бази та економічних стимуляторів з боку держави і приватних структур.

- Створення умов для більш тісної співпраці між владою та бізнесом. Зацікавленість великих корпорацій в національних інтересах, в підтримці урядових рішень і, навпаки, Уряду постійно підтримувати бізнес, як головну силу в ринкових умовах.

- Удосконалення механізмів відтворення в промисловості, включаючи підвищення амортизаційних відрахувань, що спрямовуються на оновлення основних фондів і модернізацію виробництва, стимулювання міжгалузевого переміщення капіталу і більшої участі банківського сектора економіки і, перш за все, в обробній

промисловості. Заборона на руйнівну систему кредитування, особливо в галузі модернізації та впровадження новітніх технологій.

- Перегляд мита і впровадження нової прогресивної податкової практики в залежності від доходів, з пільговим оподаткуванням підприємств, які здійснюють модернізацію – з метою збільшення дохідної частини бюджету.

- Розробка під державним контролем програмно-цільових планів структурної перебудови з залученням наукових кадрів.

Зрозуміло, це не всі можливі заходи, які дозволять перейти до стійкої реалізації процесів модернізації, але вони розглядаються як першочергові. Після виконання даних заходів, країна може перейти до стійкого економічного зростання без істотного впливу світових цін на сировину і паливо.

Органам державної влади, відповідальним за проведення економічної, фінансової та грошово-кредитної політики в період модернізації, доцільно передбачити спеціальний моніторинг фінансових загроз і вироблення конкретних рекомендацій щодо забезпечення фінансової стабільності на основі запропонованої системи індикаторів і зведеного індексу фінансової безпеки. На основі сформульованих підходів розширюється інструментарій формування пакету високоефективних заходів щодо завчасного попередження або зниження рівня фінансових загроз процесам модернізації.

Список використаних джерел

1. Філіпенко А. С. *Україна і світове господарство. Навчальний посібник*. Київ : Либідь, 2002.
2. Бужимська К. О. *Модернізація економіки України в умовах глобалізації: основні тенденції та проблеми*. // Вісник ЖДТУ. 2008. № 3. С. 230–236.
3. Руженська Т. М. *Зміст процесу модернізації української економіки*. // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2012. № 2. С. 216-225.
4. Макарова И. В. *Потенциал модернизации машиностроительного комплекса региона: монография*. Екатеринбург: Институт экономики УрО РАН, 2010. 289 с.
5. Попова Е. В. *Основные направления модернизации экономики*. URL : <http://bujet.ru/article/98452.php>
6. Ермаханова С. А. *Теория модернизации: история и современность*. Новосибирск. 2005. Разд. 2. С. 233–247.
7. Хинтингтон Э. *Политический порядок в меняющемся обществе*. Москва, 1996. 178 с.
8. Гражевська Н. І. *Економічні системи епохи глобальних змін*. Київ : Знання, 2008. 431 с.
9. Вільчинський О. М. *Проблеми активізації інноваційного розвитку економіки України*. URL : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/znprudps/2011_2/pdf/11vomeou.pdf.
10. Вардомський Л. Б. *Взаимные экономические связи в контексте модернизации экономики России и Украины*. // *Економіка і прогнозування*. 2009. № 1. С. 77–89.
11. Раєвцева О. В. *Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі*. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2006. 496 с.
12. Алимов О. М., Амоша О. І. та ін. *Перший етап модернізації економіки України: досвід та проблеми; за заг. ред. В. І. Ляшенка; ІЕП НАН України, КПУ. Запоріжжя : КПУ, 2014. 798 с.*
13. *Модернізація України – наш стратегічний вибір : Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України*. Київ, 2011. С. 48.
14. *Модернизация украинской экономики: сейчас или никогда*. URL. : <http://blog.liga.net/user/lparckhaladze/article/8975.aspx>
15. *Україна 2020: Стратегія національної модернізації*. URL. : <http://old.radakmu.org.ua/file/Strategy%202020.doc>

References

1. Filipenko, A. S. (2002). *Ukrai'na i svitove gospodarstvo. Navchal'nyj posibnyk. [Ukraine and the world economy. Textbook]*, Kyiv, Lybid'. [in Ukrainian].
2. Buzhym's'ka, K. O. (2008). *Modenizacija ekonomiky Ukrai'ny v umovah globalizacii': osnovni tendencii' ta problem [Modification of Ukraine's economy in the conditions of globalization: the main tendencies and problems]*, Visnyk ZhDTU - Journal of ZHDTU, 3, 230-236. [in Ukrainian].
3. Ruzhens'ka, T. M. (2012). *Zmist procesu modernizacii' ukrai'ns'koi' ekonomiky [Contents of the process of modernization of the Ukrainian economy]*, Zbirnyk naukovykh prac' Nacional'nogo universytetu derzhavnoi' podatkovoi' sluzhby Ukrai'ny - Collection of scientific works of the National University of State Tax Service of Ukraine, 2, 216-225. [in Ukrainian].
4. Makarova, I. V. (2010). *Potentsial modernizatsii mashinostroitel'nogo kompleksa regiona: monografiya [Potential for modernization of the machine-building complex in the region: monograph]*, Ekaterinburg: Institute of Economics. [in Russian].
5. Popova, E. V. *Osnovnye napravleniya modernizatsii ekonomiki [The main directions of modernization of the economy]*. URL : <http://bujet.ru/article/98452.php>. [in Russian].
6. Ermakhanova, S. A. (2005). *Teoriya modernizatsii: istoriya i sovremennost' [The theory of modernization: history and modernity]*, Aktualnye problemy socialno-ekonomicheskogo razvitiya: vzglyad molodykh uchennykh - Actual problems of social and economic development: the view of young scientists. Novosibirsk, 2, 233–247. [in Russian].
7. Khintington, E. (1996). *Politicheskij poryadok v menyayushchemsya obshchestve [Political order in a changing society]*. Moscow. [in Russian].

8. Grazhevs'ka, N. I. (2008). *Ekonomichni systemy epohy global'nyh zmin [Economic systems of the era of global change]* Kyiv : Znannya. [in Ukrainian].
9. Vil'chyns'kyj, O. M. (2011). *Problemy aktyvizacii' innovacijnogo rozvytku ekonomiky Ukraїny [Problems of Activation of Innovative Development of the Ukrainian Economy]* URL : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/znpnudps/2011_2/pdf/11vomeou.pdf. [in Ukrainian].
10. Vardomskiy, L. B. (2009). *Vzaimnye ekonomicheskie svyazi v kontekste modernizatsii ekonomiki Rossii i Ukrainy [Mutual economic ties in the context of modernizing the economy of Russia and Ukraine]*. *Ekonomika i prognozuvannya - Economy and Forecasting*, 1, 77–89. [in Russian].
11. Rajevnjeva, O. V. (2006). *Upravlinnja rozvytkom pidpryjemstva: metodologija, mehanizmy, modeli [Management of enterprise development: methodology, mechanisms, models]*, Kharkiv : VD «INZhEK». [in Ukrainian].
12. Alymov O. M., Amosha O. I. ta in. (2014). *Pershyj etap modernizacii' ekonomiky Ukraїny: dosvid ta problemy [The first stage of modernization of the Ukrainian economy: experience and problems]*; za zag. red. V.I. Ljashenka; IEP NAN Ukraїny, KPU. Zaporizhzhja : KPU. [in Ukrainian].
13. *Modernizacija Ukraїny – nash strategichnyj vybir : Shhorichne Poslannja Prezydenta Ukraїny do Verhovnoi' Rady Ukraїny [Modernization of Ukraine - Our Strategic Choice: Annual Address of the President of Ukraine to the Verkhovna Rada of Ukraine]*. Kyiv, 2011. S. 48. [in Ukrainian].
14. *Modernizatsiya ukrainskoj ekonomiki: seychas ili nikogda [Modernization of the Ukrainian economy: now or never]*. URL: <http://blog.liga.net/user/lparckhaladze/article/8975.aspx>. [in Russian].
15. *Ukraїna 2020: Strategija nacional'noi' modernizacii' [Ukraine 2020: A strategy for national modernization]*. URL: <http://old.radakmu.org.ua/file/Strategy%202020.doc>. [in Ukrainian].

ДАНІ ПРО АВТОРІВ

Леваєва Людмила Юріївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»
e-mail: lluda85@i.ua
<https://orcid.org/0000-0003-0697-2700>

Кучеренко Світлана Юріївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»
e-mail: kvetau@i.ua
<https://orcid.org/0000-0001-7560-1212>

ДАНИЕ ОБ АВТОРАХ

Леваева Людмила Юрьевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»
e-mail: lluda85@i.ua

Кучеренко Светлана Юрьевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»
e-mail: kvetau@i.ua

DATA ABOUT THE AUTHORS

Levaieva Ludmila, Ph.D., associate professor of business economics department
Pereiaslav-Khmelnyskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University
e-mail: lluda85@i.ua

Kucherenko Svitlana, PhD, assistant professor of Economics Department
Pereiaslav-Khmelnyskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University
e-mail: kvetau@i.ua

УДК 331.5:005.44:005.952

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2018-38-104-112>**АНАЛІЗ ВПЛИВУ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ НА РОЗВИТОК ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ****Переверзєва А.В.**

Предмет, мета роботи. Розкрито роль людських ресурсів на сучасному етапі розвитку суспільства. Виокремлено глобалізаційні чинники. Показана зміна ролі людських ресурсів в умовах активізації впливу глобалізації на всі складові життєдіяльності людини. Визначено вплив сучасних глобалізаційних тенденцій на трудову діяльність, на основі чого виокремлено індустріальний та інформаційний підходи до визначення змісту праці. Здійснено аналіз впливу глобалізаційних чинників на розвиток людських ресурсів. Мета статті – здійснити аналіз впливу глобалізаційних чинників на розвиток людських ресурсів.

Метод або методологія проведення роботи. Використовуються загальнонаукові та специфічні методи та прийоми наукових досліджень: індукція та дедукція – при визначенні ролі людських ресурсів на сучасному етапі розвитку суспільства; аналіз і синтез – при визначенні впливу сучасних